

Iz Mletaka dođoše slagari i slova glagolska god. 1494. u Senj. Najviše brinjahu se oko senjske tiskare, koja je započela svoje djelovanje još iste godine, senjski kanonici Blaž Baromić,¹⁾ Silvestar Bedričić te žakan Gašpar Turčić. Ova je tiskara procvatala osobito god. 1507. i 1508., kada je njome upravljao Grgur Senjanin. Grgura Senjanina, koji je radio kao slagar u Mlecima, pozvao je u Senj arciđakon i vikar senjski Silvestar Bedričić, a troškove za tiskaru nosio je modruški biskup Šimun Kozičić Zadranin, koji je bio i neki mali mecenas tadanje hrv. glagolske knjige. Grgur Senjanin popravio je i potpuno ovu tiskaru. God. 1530. preseli isti biskup senjski tiskaru na Rijeku.

Kod svih glagolskih tiskara makar su one bile izvan domovine radili su Hrvati, te su ih većinom i osnovali.

VIII. Dodaci i neki ispravci.

U navali građe, koja je prviput u ovoj knjizi najopsežnije i najsystematičnije poredana, propustio sam neke knjige i rukopise zabilježiti, a potkrale su se i neke pogriješke, tako kod članka:

1. IV. 1. „Misali“ zabilježena je kod najstarijega štampanoga misala (na str. 38.) pogriješno god. 1482. mjesto 1483. — Nadalje nije spomenut misal, koji je bio štampano u Senju 1509.

2. IV. 2. „Brevijari“ nije spomenut rukopis brevijara, koji se čuva u Moskvi od god. 1493. — Isto tako nije spomenut najstariji štampani brevijar sa dodanim na kraju ritualom, koji je bio štampan god. 1493. u Mlecima kod Andrije Thoresani de Asula, a nadzirao je štampanje pre Blaž Baromić.

3. IV. 7. „Oficiji ili službe“ nije spomenuta štampana knjiga, i to: *Officia sanctorum slavonico idiomate recitanda de praecepto ex indulto apostolico in aliquibus locis.* — Čini svêtih' slovenskim' jazikom' glagoljemiji pod zapovêdiju izvoljenijem' apostolskim' v nêkih' mêtêh'. Romae, 1791. typis et impensis sac. congregationis de propaganda fide. — Knjiga ova zaprema 270 strana u osmini, imade u svem 43 službe raznih svetaca i svetica božjih. Knjiga je napisana, budući da je služila u strogo crkvene svrhe, jezikom slaveno-hrvatskim.

4. Na strani 55. u tački j. neka se isprave riječi „u Porozini na otoku Krku“ u riječi „u Porozini na otoku Cresu“.

¹⁾ Tako ga zove V. Jagić. Ispravnije je Blaž Bartolomeov sin iz Vrbnika (ispr. gore str. 162.)

5. IV. 8. Razna zaklinjanja i blagoslivljanja nije spomenuta „Duhovna bramba iz Bašćanske drage“ iz 17. vijeka, o kojoj govori prof. I. Koštial u Vjesniku staroslavenske akademije u Krku za god. 1913. na str. 68—71. U njoj se zaklinju gusjenice, kobillce i sve ostale životinje, koje prave štetu. Nadalje u njoj nalazimo molitve ili zagovore protiv nežita i drugih bolesti košto i blagoslove polja, vinograda, maslina, voća i posijanih njiva, za što se veli, da je uzeto „is tizora crikvenoga po ocu fra Lovrencu Vejaninu“. Prof. I. Koštial dovodi ovakova zaklinjanja i blagoslivljanja u vezu sa njemačkom knjižicom „Geistlicher Schild“, koja je prviput izašla u Mainzu 1647., te je prevedena na razne jezike, među ostalim i u slovenski jezik pod naslovom „Duhovna branva“.

Ostale pogriješke štamparske ispravit će moći pomnivi čitatelj lako i sam.

Ne mislim, da sam ovom knjigom sav predmet iscrpio, dapače nadam se, da će upravo ova knjiga izazvati do sada mlohawe ljude za našu starinu, da iznesu na svjetlost spomenike, koji se kriju po raznim knjižnicama i arhivima, do kojih nijesu mogli obični ljudi.

Mnogi ne će biti zadovoljan ni sa opremom ove knjige. Dakako da bi knjiga sasma drukčije bila opremljena, da ju je izdao koji naučni zavod ili književno društvo ili vlada, ali to joj nije bilo suđeno. Ja sam je svigdje nudio, pripravan sam bio dati svoj mnogogodišnji rad oko glagolske knjige sasma bada va, što više nijesam je ni htio pod svojim imenom štampati, ali nijesam uspio. Da hrv. narod i učeni svijet ipak nešto pouzdana i istinita o hrv. glagolskoj knjizi doznade, štampao sam ovu knjigu sasma o svom trošku i u opremi, kakovoj sam najbolje mogao. Mnogo toga morao sam ispustiti baš radi toga kao cijeli članak o dosadanjoj literaturi, koja je radila o hrv. glagolskoj knjizi, košto i kartu o mjestima, iz kojih imademo glagolske spomenike. Takove knjige uopće pojedinci ne štampaju, ali mene je na to prisilila prijeka potreba ove knjige košto i neumoljive prilike.

Razumije se samo po sebi, da sam se poslužio dosadanjom literaturom o hrv. glagolskoj knjizi. Za rukopise, do kojih nijesam sam mogao doći, poslužio sam se podacima, što sam ih našao u Milčetićevoj bibliografiji. Dakako da za te podatke ne primam nikakova jamstva. Upotrijebio sam ih, da bude knjiga potpunija.

IX. Imenik ljudi, koji se u ovoj knjizi spominju.*

- Adam od sv. Viktora († 1192.)
124.
- Agatić (= Jagatić) Ivan, biskup
senjski i modruški, 15., 163.,
164.
- Agostino s. 149.
- Albanese Nikola, župnik omi-
šaljski, 116.
- Aldefredo, biskup ninski, 4.
- Aleksander II., papa, 6.
- Aleksander VI., papa, 209.
- Aleksander VII., papa, 113
- Alviž Marcel, biskup puljski,
114.
- Ambroz pop, obrani tavel ba-
karski, 89.
- Andrij pop, župnik u Kravar-
skom, 9.
- Andrij, doktor sv. pisma i bis-
kup senjski 37.
- Andrij fra, monah sv. Lucije
na Krku, 105.
- Andrij pop u Novom 132., 134.
- Andrij pop u Kožljaku u Istri
150., 221.
- Antončić Anton pop i javni no-
tar u Veprincu, 84.
- Antonić Ivan iz Bribira 24.
- Antonin(nus) 144., 145.
- Antonio Napulitano padre 172.
- Anž knez 210.
- Anžetić (bolje Janžetić) Andrij
pop u Grižanama 90.
- Appendini F. M. 120.
- Arbanasić Juraj iz Vinodola
89., 92.
- Bačić Matij don 204.
- Badovinić Juraj pop i javni
notar u Humu i Bermu u
Istri 42., 84.
- Bajčić Jakov pop i javni notar
u Bužama 82.
- Bajčić Matij pop i javni notar
u Dubašnici 83., 110.
- Ban Ivan 210.
- Baraković Juraj 130.
- Barbaro Francesco, akvilejski
patrijarka, 13.
- Barbirić Matej pop i javni notar
u Bakru 83.
- Baromić Blaž kanonik senjski
222., 224.
- Bedričić Silvēstar, arkižakan
senjski 136., 162., 213., 224.
- Belarmini 181.
- Belglava Ant. biskup 192.
- Belić Nikola don iz Ugljana
215.
- Benčić Ivan javni notar u Roču
u Istri 84.
- Benedikt XIII. papa 16.
- Benedikt XIV. papa 16., 203.
- Benković Andrij žakan u Gri-
žanama 90.
- Bernardin Splicićanin fra 46.
- Bertani Petar 127., 128., 180.,
181.
- Biličić Paval domin, župnik u
Šipku kraj Karlovca, 11.
- Bindoni Bernard 193.
- Bindoni Frančisko 38., 222.
- Bizza Pacifik nadbiskup špljet-
ski 16.
- Blagojević Adam Tade 220.
- Blaž plovčanin u Hreljinu 89.
- Blaž Bartolomejev sin, pop ro-
dom iz Vrbnika 162.

*Brojka pokazuje stranu, današnji se ljudi ne spominju u ovom imeniku.